І чужому научайтесь,
й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 119. ЦЕНТІВ 10 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СВОБОДА, 22-го ЧЕРВНЯ (JUNE) 1957 TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 119. VOL. LXIV

ЗБРОЙНІ СИЛИ ОН В КОРЕЇ ДІСТАНУТЬ НОВУ ЗБРОЮ

РЕАКЦІЮ АЛІЯНТІВ СПРОВОКУВАЛИ КОМУНІСТИ ПОРУШИВШИ ПОСТАНОВИ ПЕРЕМИР'Я В КОРЕЇ

Вашингтон. — Командування збройних сил Об'єднаних Націй в Кореї, яке фактично спочиває в американських руках, подало на спеціяльно скликаному для цієї цілі засіданні мішаної військової комісії в Панмунджомі в Кореї, що внаслідок „яскравого, постійного і одностороннього" порушування постанов перемир'я комуністичною стороною, воно, командування аліянтських збройних сил, не дотримуватиметься в майбутньому тієї точки договору про перемир'я, яка забороняє довіз нової зброї та скріплювання своїх фронтових сил. Речник секретаріяту оборони Мюррей Снайдер повідомив про це на надзвичайній пресовій конференції у Пентаґоні в минулий четвер сечером, оприлюднивши заяву, що її майже одночасно склав у Панмунджомі в Кореї американський генерал Гомер Л. Ліценберґ. „Ваша сторона — кажеться у тій заяві під адресою комуністів — своїм постійним порушуванням договору про перемир'я поважно нарушила розмірну військову рівновагу внаслідку змодернізування та побільшення своєї військової здібности в оцьому обширі, підвищивши ту здібність дуже поважно понад міру, яка була в часі підписання договору про перемир'я" — кажеться в заяві американського генерала. В тому самому часі збройні сили Об'єднаних Націй в Кореї точно дотримувались 'постанов перемир'я, які забороняли скріплювати свої військові спроможності, і таким чином за останні чотири роки багато військового виряду військ ОН в Кореї — перестарілось. В американській заяві підкреслено, що комуністи ні в одному випадку не подали до відома спровадження до Кореї будь-якого літака, коли тим часом вони мають тепер у Північній Кореї вже сотні модерних ракетних літаків. Це своє твердження американська заява спирає на доказах, що їх дали звідомлення розвідчої служби, радарна реакція, зізнання перебіжчиків та фотознімки з далекої віддалі. Комуністи — кажеться в отій заяві — спровадили всупереч постановам договору нові танки, зброю, артилерію й амуніцію, надзвичайно скріпивши свої сили. У висновку американський генерал повідомив, що надалі збройні сили Об'єднаних Націй в Кореї не вважатимуть для себе обов'язуючою ту постанову, яка забороняла довозити нову зброю та підвищувати свій бойовий потенціял. Зрештою — Об'єднані Нації будуть дотримуватись перемир'я в усіх інших точках. За коментарями преси, в Північній Кореї є тепер яких 400.000 північно-корейського війська, 350.000 китайців і 1.000.000 китайської армії зараз за річкою Ялу. ЗДА мають в Південній Кореї дві дивізії силою разом 80.000 вояків, а всі інші члени ОН — Англія, Канада, Австралія, Нова Зеляндія, Греція, Туреччина і Франція, не мають більше 5.000 вояків. Південно-корейська армія нараховує коло 700.000 вояків. ЗДА перекинуть тепер негайно з Японії до Південної Кореї з'єднання ракетних літаків, здібні перевозити атомові бомби.

Поштова служба буде трохи обмежена в 1958 році

Вашингтон. — Бюджетова Комісія Палати Репрезентантів ухвалила для поштового департаменту з вимаганої суми 149,500.000 долярів тільки 133,000.000 долярів і вирішила, що генеральний поштмайстер Артур Соммерфілд може трохи обмежити поштову злужбу в фінансовому році, який починається від 1-го липня 1957. Для поштового департаменту ця комісія признала 3,425.000.000 долярів. Гадають, що повна Палата Репрезентантів затвердить цю суму. Комісія доручила поштовому урядові, щоб обережніше господарив признаними фондами і щоб не було потреби обмежувати поштову службу, як це було на весні цього року, коли недоставало грошей, і треба було припинити доставу поштових посилок в суботні дні. Прибутки поштового уряду йдуть до державної скарбниці, яка видає йому на ведення аґенд стільки грошей, скільки ухвалить Конґрес. Звичайно кожного року є дефіцит в поштовому уряді, який покриває державна скарбниця, пересічно коло 500.000.000 долярів річно).

Грім убив двох вояків крайової ґвардії, а 40 поранив

Фейєтвілл, Північна Каролайна. — Під час біувакування відділу 30-ої дивізії крайової ґвардії несподівано вдарили два громи, кілька секунд один за одним, і спричинили смерть двох ґвардистів, а 40 поранили. Поранених привезли до військового шпиталю в Форті Бреґґ, де їх лікують від попечення і шоку. Лікар заявив, що немає між пораненими небезпечно хворих. Грім вдарив несподівано під час того, як вояки їли вечерю, і то в саму середину військового табору.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** висловив побажання на пресовій конференції, щоб в майбутньому його легка недуга шлунка, як це було недавно, не впливала на курс акцій на біржі, бо ж всі люди хворіють на менші недомагання, і ніхто не звертає на це уваги.

● **Тренер бліх Боб Меттью** з Лонґ Біч, Каліфорнія, повідомляє, о його „мистці", 24 блохи, не могли „представляти, коли температура дійшла до 98 ступнів, і треба було закрити „Цирк бліх".

● **Посадник міста Ню Йорку** 19 червня вітав у Сити Голл 12-х членів індонезійського парляменту, які прибули до ЗДА на 6-тижневий побут, щоб пізнати цю країну. Ця делеґація поїде і до Вашинґтону, бо її запросив державний департамент. Це перша гостина індонізійського парляменту в цій країні.

● **Міська управа Ню Йорку** видає безплатні дозволи на їзду підземками дітям, які зорганізовано виїжджатимуть поза місто на пляжі або до парків. Безплатні квитки видаватимуть в часі від 1-го липня до 6 вересня.

● **Прибутки стейтової автостради** в стейті Ню Йорк („Трувей") з кожним місяцем збільшуються, і цього року до травня зібрано 7,763,991 долярів.

● **На пресовій конференції** один журналіст запитав Президента, чи він вже рішився, де проводитиме вакації. **Айзенгавер** відповів: „Ні, я ще не рішився. Та в дійсності, я ..." Але журналіст думав, що Президент не буде нічого більше казати, і відвернувся та почав виходити, бо це був останній запит. Президент сказав тоді з усміхом до найближчих журналістів: „Цей товариш не хоче знати, куди я міг би виїхати".

● **35-річний син** японського прем'єра Нобуказу Ніші в Ню Йорку оглядав в шпиталі жертви недуги поліо, бо він, мавши 3 роки, хворів на цю недугу, внаслідок цього ще й досі шкутильгає. Лікарі приписали йому окремий черевик на праву ногу.

Кіші заявляється за єдністю з вільним світом

Вашинґтон. — Японський прем'єр Нобусукі Кіші виголосив в обох палатах Конґресу ідентичні промови, в яких заявив, що Японія в змаганнях проти комуністичної загрози буде йти разом із вільним світом і буде відогравати „позитивну ролю" в цій боротьбі. „Японія, казав прем'єр Кіші, йтиме разом із тими, які обороняють волю, справедливість і рівність'", бо не може бути в світі „справедливого миру, дійсної безпеки і правдивого поступу ані щастя між людьми, поки люди і народи не будуть жити згідно з цими засадами". Комунізм в Азії старається використовувати націоналізм азійських народів та їхнє змагання до перемоги над нуждою. Але Японія, як найбільше розвинена економічно країна і найбільше поступова держава вже показала, що національну волю і економічний добробут можна здобути і без комунізму. Кіші промовляв по японськи, і його промову перкладали на англійське. Члени Конґресу гаряче оплескували промову японського прем'єра. Кіші конферував в державному департаменті, а також був на прийнятті, де господарем був віце1президент Ричард М. Ніксон.

Секретар торгівлі стверджує зменшення популярности Айзенгавера

Шикаґо, Ілл. Секретар торгівлі Сінклер Вікс промовляв на прийнятті республіканців для придбання фондів на Республіканську партію і ствердив, що популярність президента Айзенгавера дійсно зменшилася внаслідок того, що виборці не є вдоволені з завеликого федерального бюджету, запроєктованого на 1958 рік. Вікс прочитав уривки з листів республіканців до голови партійного фонду в Шикаґо Чарлза Г. Персі. В одному з листів написано таке: „Я не вірив, щоб міг бути більший брехун в Білому Домі від Трумана, але він таки знайшовся. Айзенгавер обіцяв збалянсувати бюджет, зменшити податки, та зредукувати число федеральних урядовців. Він нічого з того не здійснив". В іншому листі є таке твердження: „Немає найменшої різниці між Айзенгаверовою ґвардією і лівим крилом демократичної партії". Вікс у своїй промові заперечував ці твердження республіканців. Федеральний бюджет, казав секретар торгівлі, є дійсно великий під час миру, але ми живемо не в нормальному мирному часі, тільки в добі атомової зброї і водневої бомби, коли російські бомбовики можуть бути за 6 годин в Шикаґо. Айзенгавер зменшив федеральну заборгованість, число федеральних урядовців і вояків та збалянсував бюджет.

Справу Джірарда вирішуватиме Найвищий Суд ЗДА

Вашингтон. — Департамент Справедливости звернувся з просьбою до Найвищого Суду ЗДА, щоб вирішив справу військового спеціяліста вояка Джірарда, кого має судити японський суд за те, що застрелив японську жінку на військовій площі в Японії. Федеральний суддя Джозеф Мек-Ґараґі вирішив, що Джірарда не сміє судити японський суд, бо Джірард був у службі, коли доконав злочину, і тому його повинен судити військовий американський суд. Ця справа повинна йти тепер перед апеляційний суд, але уряд вважає, що це є дуже пильна і важлива проблема, і тому її передається безпосередньо до Найвищого Суду ЗДА, бо її треба негайно вирішити для добра ЗДА. Гадають, що вже в понеділок 24-го червня Найвищий Суд зможе вирішити справу Джірарда.

41 партія старається про перемогу в арґентинських виборах

Буенос Айрес. — Кореспондент щоденника „Ню Йорк Таймс" Едвард Морров повідомляє, що в Арґентині вже почалася передвиборча метушня, хоч вибори президента і членів Конґресу мають відбутися аж на початку 1958 року. Виборці мусітимуть виявити велику політичну зрілість, бо вже є 15 партій, які діють в цілій країні, і 26 партій, яких діяльність обмежена до окремих провінцій. Та ні одна з 41 партій немає ясної політичної і господарської програми і не вміє сказати, чого вона хоче. Це будуть перші вибори в Арґентині від скинення диктатора Перона в вересні 1955 році. Виборці мали б вибрати асамблею, яка повинна в дечому змінити конституцію, яка діє від 1853 року. Та тепер годі сказати, як розвиватимуться події в Арґентині, де частина преси явно хотіла б повороту Перона. Тимчасовий президент генерал Педро Евґеніо Арамбуру сподівається, що новообрана асамблея обмежить владу президента, збільшить значення виконної та законодатної частин уряду та скріпить засади федералізму, давши більшу незалежність провінціям.

„СТРІЛ УНОЧІ", — СЕНСАЦІЙНА ПОВІСТЬ Б. ПОЛЯНИЧА, ДРУКУВАТИМЕТЬСЯ ФЕЙЛЕТОНАМИ У „СВОБОДІ"

Починаючи з чергового числа, „Свобода" друкуватиме фейлетонами нову сенсаційну повість Б. Полянича, відомого автора таких сенсаційних повістей, як „Перша ніч", „Товариші усміху", „Кімната з одним входом", „Годинник з надбитим склом", „Гало, гало, напад на банк" та інші. Нова повість, темою якої є українське революційне підпілля, сенсаційна не тільки своїм змістом, але й своєю власною історією. Діло бо в тому, що ця повість була надрукована окремим випуском „Української Бібліотеки" у Львові в 1934-му році, але ніколи не побачила світла денного і ніколи не була в руках читачів. Згідно з розпорядженням тодішніх польських властей, повість була відбита тільки у 8-ох примірниках та передана до цензури. Коли ж польська цензура не повідомляла про конфіскату, книжку почали друкувати, але тоді заїхала до друкарні польська поліція і не тільки забрала все надруковане, але й казала стопити при ній же весь склад (олово) і затерти всі сліди. Рукопис повісти тоді в таємничий спосіб зник і його знайдено щойно минулого року в архівах — Редакції „Свободи". Тепер автор повісти Б. Полянич, який живе в цій країні. перевірив та виправив текст і передав його до розпорядження „Свободі", що оце й почне друкувати книжку уривками, йдучи назустріч загальним побажанням читачів, щоб у перевантаженому серйозним матеріялом щоденнику подавати для різноманітности й легшу лектуру. Повість друкуватиметься впродовж 5-6 тижнів.

ЗДА ЗАПРОПОНУВАЛИ В ЛОНДОНІ НОВИЙ ПРОЄКТ РОЗЗБРОЄННЯ

Лондон. — Геролд Стассен, головний представник ЗДА на конференції роззброєння в Лондоні, зголосив в четвер 20-го червня ц. р. новий проєкт роззброєння, як його виготовлено на недавніх нарадах у Вашингтоні та згодом узгіднено в головній кватирі НАТО й із іншими союзниками Америки. За тим проєктом, ЗДА пропонують, щоб збройні сили ЗДА і СССР зрівняти до рівня 2,500,000 війська. Другою важливою точкою є згода на тимчасове припинення дальших ядрових експериментальних вибухів при передумові створення відповідної контрольної системи. Врешті третя есенціональна точка займається летунською інспекцією, обмеженою покищо до підбігунових околиць. Американський проєкт виразно в'яже питання обмеження наземних, морських і летунських сил з проблемою обмежень в ділянці атомової збрі. Діється це тому, що СССР і Китай розпоряджають такими велетенськими суходільними арміями, які — на випадок скасування чи обмеження атомової зброї — відразу дістали б велику збройну перевагу над вільним світом. Саме атомова зброя в руках ЗДА, Англії і Канади зрівноважує ту нерівність і тому вільні країни не можуть виректись її, поки комуністичні країни не переведут ьсвого роззброєння на суші й у повітрі. Тому теж ЗДА відкидають пропозицію СССР зредукування наземних військ до 1,500, 000 вояків, бо нема змоги перевірити, чи Совєти дотримають такої пстанови. Зате запропоноване тепер Стассеном роззброєння не в'яжеться покищо з будь-якими політичними проблемами. Щойно дві дальші стадії роззброєння, до яких належала б повна заборона атомової зброї, узалежнені від полагодження найбільших міжнародних конфліктів, а саме — з'єдинення Німеччини, з'єдинення Креї і В'єтнаму.

Совєтські воєнні кораблі на турецьких водах

Істамбул. — У зв'язку з маневрами совєтської фльоти в четвер, дня 20-го червня ц. р., через турецькі протоки переплили з Чорного моря на Середземне три совєтські воєнні кораблі ,між ними воєнний кружляк Міхаїл Кутузов. Совєтський уряд, згідно з договором у Монтре, повідомив пр цей переплив Туреччину. В п'ятницю відбувся переплив трьох дальших совєтських кораблів в напрямку на Середземне море. В політичних колах трактують ці маневри, як воєнну демонстрацію, спрямовану проти З'єдинених Держав і їхньої Шостої Фльоти на Середземному морі. Дехто вважає, що Совєти використають перебування з'єднань своєї воєнної фльоти для шпигування операцій американських і британських воєнних з'єднань на Середземному морі, зокрема їхніх вправ з атомовою зброєю. Є всі підстави думати, що совєтська фльотиля створить собі базу в одному із альбанських портів і звідтам відбуватиме свої роз'їзди. Із цією демонстрацією совєтської збройної морської сили пов'язують у військових колах Заходу теж і справу „закуплення" Єгиптом трьох совєтських підводних човнів, що їх останнім часом переведено з Балтійського моря до єгипетських пристаней. Військові експерти думають, що ці підводні човни потрібні не так Єгиптові, як самим Совєтам для запланованих ними операційних дій на середземноморських водах.

Новий уряд Франції перед битвою за нові податки

Париж. — Новий французький уряд Моріса Бурже-Монурі перейняв від попереднього уряду Молле ту його фінансово-господарську програму, на якій саме Молле провалився був. Ото ж Бурже-Монурі задумує зголосити в парляменті проєкт тих самих нових податків, що його парлямент відкинув був 21 травня ц. р. спричинивши упадок уряду Ґю Молле. Проте Монурі розраховує, що він має кращі шанси, ніж їх мав Молле, а то тому, що ніодна партія нібито не захоче взяти на себе відповідальність за спричинення нової кризи, знаючи, що нема можливостей створити уряду з іншою міжпартійною комбінацією та не хотячи тепер нових виборів. Найбільший спротив викликує проєкт підвищення ціни на газоліну з 73 франків на 90 франків за 1 літр (американські газети пояснюють, що це відповідало б підвищці з 83 цт. на один доляр — се́бто до такої високої ціни, якої нема ніде у світі). Для осолодження тієї постанови — уряд Монурі вносить водночас скасування обмежень на ґазоліну, введених під час Суезької кризи. Загалом уряд передбачує 147 більйонів франків із податкових прибутків на другу половину 1957 року (420,-000,000 долярів) і 285 більйонів франків на 1958 рік (814,-280.000) на 1958 рік. Водночас задумується заощадити в цьому році яких 250 більйонів франків на державних видатках. Спір викликує проєкт підвищення податків на зголошування нових винаходів. Всі товари, визнані за люксусові та для хатнього вжитку, будуть обтяжені 10 відсотковим податком. Так само будуть підвищені оплати за пошту, телефон і телеґраф. Голосування над цим проєктом відбудеться в перших днях наступного тижня і воно вирішить долю нового уряду.

Промова Мао Тсе-тунґа викликала на Заході різнородну оцінку

Лондон. — Оприлюднений текст промови комуно-китайського диктатора Мао Тсе-тунґа викликав у західній пресі дуже різні й навіть суперечні коментарі. За думкою керівних англійських часописів і політичних діячів — Мао Тсе-тунґ, проповідуючи демократичні полегші та признавши існування трудноців внутрі комуністичних країн, мав на цілі витворити атмосферу, яка була б пригожа для нав'язання кращих взаємин із Заходом. Мао Тсе-тунґ, мовляв, хоче переконати Захід, що комуно-китайський режим — це режим толерантний і „стравний" для західньої демократії. Промову Мао Тсе-тунґа прирівнюють до минулорічних виступів польського Гомулки. І тому деякі коментатори добачують у тій промові бажання комуно-китайського диктатора ясно підкреслити незалежність комуністичного Китаю від Москви. Ця незалежність необхідна для позискання більшого і безпосереднього впливу на европейські сателітні країни та на покращання взаємин між Пейпінґом і Беоґрадом. Мао Тсе-тунґ — кажуть ще інші — хотів замаркувати свою амбіцію стати лідером усього взагалі комуністичного світу в усіх континентах, виступивши, як єдиний тепер авторитетний теоретик комунізму. Однак більшість коментаторів погоджуються в одному: що промова Мао Тсе тунґа на комуно-китайському з'їзді в лютому цього року мала „експериментальний" характер і що треба почекати, як у практиці комуністичного Китаю виявиться заповідь „демократизації" режиму.

КОМІСІЯ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ ТАВРУЄ МОСКВУ ЗА ЗВІРСТВА НА МАДЯРЩИНІ

Об'єднані Нації. — Спеціяльна Комісія Об'єднаних Націй, покликана до життя Генеральною Асамблеєю в січні ц. р., для ствердження всіх важливих фактичних даних щодо мадярського повстання в мин. році, оприлюднила звідомлення на 391 стор. друку, яке насправді стало найстрашнішим офіційним актом обвинувачення проти Совєтського Союзу, який до цього часу появився за майже 12-річне існування Об'єднаних Націй. Згадана Комісія переслухала впродовж 5-ох місяців 111 свідків в Ню Йорку, Лондоні, Женеві, Відні і Римі, здебільша мадярських втікачів. Величезний матеріял, зібраний у тих переслухуваннях, був докладно перевірюваний, при чому відкидано все, що мало познаки суб'єктивного погляду чи було надихане почуваннями. Таким чином проголошений звіт — це документ, побудований виключно на безспірно стверджених фактах. Але тим більше враження він викликав у міжнародному світі. Звідомлення Комісії Об'єднаних Націй стверджує передусім спонтанний і раніше не плянований характер мадярського повстання. Далі, він стверджує, що в повстанні брали участь студенти і робітники, вояки і інтелектуали, комуністи і не-комуністи, отже, що це був дійсно всенародний рух. Тому Комісія рішуче опрокинула твердження Совєтів, наче б повстання охоплювало незначну кліку реакціонерів, підтримуваних „західніми імперіялістами". Звідомлення Комісії ОН описує день за днем „чотири дні свободи" на Мадярщині та годину за годиною від того 4-го листопадового дня, коли 2,-500 совєтських танків вступили до Будапешту. Звідомлення Об'єднаних Націй доходить у підсумках до висновку, що Совєтський Союз інтервеніював збройною силою на Мадярщині, щоб по-перше, здусити всенародне повстання, і по-друге — скинути законний і популярний на Мадярщині уряд. У звідомленні опрокидується совєтську тезу, наче б мадярське повстання грозило анархією. Навпаки, наводиться докладно заходи і реформи, пляновані урядом Імре Надя, які вже в найближчих днях були б запевнили на Мадярщині повний спокій і лад, як би не збройна інтервенція Совєтів. Стверджується, що Совєти тільки тому спершу відкликали свої війська, щоб їх переґрупувати, доповнити новими формаціями, спровадженими з СССР, та кинути їх проти повстанців. Опрокидується тезу „леґальности" уряду Кадара і його популярности в мадярському народі. Стверджується, що уряд Кадара, наставлений большевиками, від самого початку свого урядування крок за кроком відбудовує всі подробиці того режиму, який саме довів був своїм терором і своїм сліпим послухом Москві, до повстання. Американський представник при Об'єднаних Націях, амбасадор Генрі К. Ладж, з надзвичайним признанням висловився про працю Комісії, якої членами були Данія, Австралія, Тунізія, Цейльон і Уруґвай. Він звернувся до. 24-ох держав, які спонзорували були резолюцію про покликання до життя цієї Комісії, щоб вони зійшлись і подумали про використання праці Комісії для дальших дій на терені ОН. Нарада представників 24-ох держав відбудеться в найближчому тижні. Автором звідомлення Комісії був австралієць Кейт Шанн, але звідомлення було одноголосно затверджене всіми членами Комісії.

Англія закінчила експериментальні вибухи водневих бомб

Лондон. — Англійський уряд подав офіційно до відома, що над центральною частиною Тихого океану, насправді в архіпеляґу Різдв'яних островів, переведено успішний третій з черги експериментальний вибух „ядрового набою". За півофіційним поясненням — це був вибух водневої бомби, скиненої з дуже великої висоти із чотиромоторового бомбардувальника типу „Вальянт". Водночас в тому самому офіційному комунікаті сказано, що цим третім вибухом закінчилася серія теперішніх експериментальних вибухів. Міністер військового постачання Обрі Джонс вислав депешу керівникам тієї військово-наукової експедиції з висловленням їм подяки і признання за надзвичайно успішне переведення їхньої місії. У коментарях з цього приводу згадується, що загалом Англія перевела 12 штучних вибухів ядрової зброї. Чотири перші серії переведено на території Австралії або недалеко біля австралійського континенту.

У СВІТІ

● **Винстон Черчил,** вернувшись з французької Рівієри до Англії, взявся за ліквідацію своєї фарми в Чартвелл. У публічному продажу він розпродав 53 штуки худоби, осягнувши в пересічі по $275 за штуку. За шестирічну корову, що дістала була різні нагороди на показах расової худоби, він дістав $882. Черчил рішив зліквідувати не тільки свою сільську фарму, але й продати літній мешкальний дім у Чартвелл.

● **У Парижі,** під час громовиці у минулий вівторок ударив грім у фіґуру Маріянни, символ Франції, на будинку французького парляменту. Грім відірвав праву руку, яка тримала книгу законів. Ліва рука, тримає таблицю із вписаними на ній гаслами французької Революції — Свобода - Рівність - Братерство — залишилась непошкоджена. Юрби народу приглядались пошкодженій „Франції", а деякі забобонні французи бачили в тій події пересторогу від Провидіння — проти безладдя в нинішньому французькому парляменті.

● **Австралійський учений** лікар МекФарлен Варнет, заявив на пресовій конференції у Лондоні, що теперішня, страшна у своїх наслідках епідемія інфлюенци на Далекому Сході є наслідком того, що кожних десять років „вірус" (за англійською вимогою „вайрус") інфлюенци переходить поважні зміни і дістає силу атакувати людей, які вже перейшли були раніше інфлюенцу. Цей учений твердить, що теперішня форма інфлюенци на Далекому Сході тому така гостра, що проти теперішнього „вірусу" інфлюенци не є відпорний ніякий організм, навіть той, який, перейшовши вже різні заразні недуги, повинен би був загартуватись.

● **У Пакістані** виготовили приблизну статистику жінок, що їх насильно схоплено в трагічному для місцевого прикордонного населення 1947 році, коли-то Пакістан, що був колись складовою частиною британської домінії Індії, відірвався і усамостійнився, як окрема мусульманська держава. У тому році схоплено на сторону Індії 74,178 мусульманських жінок і — на сторону Пакістану — 37,434 гіндуських жінок. До 330 квітня ц. р. 21,161 мусульманських жінок вернулись до своїх колишніх родин, тепер по пакістанському боці, — заге тільки 9,312 гіндуських жінок вернулись до рокин, що тепер живуть в Індії. Обидві держави встановили спеціяльні мішані суди для влегшування жінкам віднаходити свої родини. Десятки тисяч жінок переходили особисту трагедію, хоч і багато помирились із своєю долею.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРИЗНАННЯ ДО БАНКРУТСТВА

25 лютого минулого року Хрущов виголосив свою пам'ятну промову з розвінчанням Сталіна та з признанням до „помилок" в совєтському минулому. 28 червня мин. року у Познані вийшли на вулицю робітники, демонструючи і домагаючись „хліба і волі", а в жовтні — всупереч протестові Хрущова — польська компартія покликала на свого першого секретаря Владислава Гомулку, який 4 роки відсидів у в'язниці за сталінського режиму. В тому ж самому місяці вибухло всенародне повстання на Мадярщині, втоплене у крові совєтськими танками 4 листопада. Ще раніше — 17 червня 1953 року у Східній Німеччині збунтувались німецькі робітники, проти яких також вислано совєтські танки. А від 16 серпня 1949 р., коли Москва відкликала свого амбасадора з Београду, натаврувавши югославського маршала Тіта, як зрадника, не переводяться „ідеологічні" спори між тими двома країнами. Бо замирення, яке формально настало в травні 1955 року під час відвідин Булганіна і Хрущова в Београді, розлетілось у тріски в листопаді 1956 р., після виступу Тіта проти „сталінських реакціонерів". Аж ось в цьому тижні оприлюднено в комуно-китайській пресі — а за нею в усіх великих часописах світу — текст промови „китайського Леніна", Мао Тсе-тунга, яку він виголосив ще 27 лютого ц. р. на з'їзді комуністичних ватажків у Пейпінгу.

Виступ Мао Тсе-тунга порівнюють із згаданим „розвінчувальним" виступом Хрущова. Хоч сам Мао Тсе-тунг оцензурував уже свою промову, поки віддав її до друку, та скреслив із неї цілу низку надзвичайно прикрих для комуністів стверджень (осуд комуністичної партії Мадярщини, натаврування совєтської політики в Мадярщині, признання щодо вирізання „лише" 800.000 „ворогів народу" в Китаї в перших роках тамошньої комуністичної революції) — все ж і те, що залишилось в оприлюдненому тексті, може бути багатим джерелом для всебічних міркувань. Покищо, в оцих загальних заввагах слід ствердити найосновнішу нитку, яка в'яже всі названі вгорі події: цією ниткою є повна невдача комуністичної системи здавити природний гін людей до волі, дармащо творці цієї системи в СССР і в підкорених сателітних країнах середньої Европи та на безмежних просторах Китаю намагались від самого початку насаджувати її найбрутальнішими засобами. Швидко буде 40 років, як створена тоді червона армія несла на своїх багнетах „свободу" в Україну, на Кавказ, над Дін, в усі країни колишньої царської Росії, які зірвались до власного вольного життя. І хоч за тих 40 років удалося Москві відбудувати та ген далеко поширити давню царську імперію, — хоч їй пощастило піднести на вершини мілітарну потугу та з хліборобської країни зробити край могутнього промислу, проте не вдалося зробити її основної речі: здушити гону до волі.

Вся промова Мао Тсе-тунга це насправді ще одно признання цієї найосновнішої програ комунізму. Як Хрущов, після смерти Сталіна, був примушений започаткувати період сякої-такої „відлиги", щоб створити вентиль для накопиченого у душах мільйонів протесту, невдоволення і розпачу, так само Мао Тсе-тунг проголошує тепер „мирне переконування", як найдоцільніший спосіб приборкування опонентів. Він признає існування „розбіжностей" між комуністичним урядом та масами народу і тим самим стверджує правду, вперто й палко заперечувану Москвою, що величезний комуністично-державний бюрократичний апарат, який ніби здійснює соціалізм, це насправді нова каста змеханізованих урядовців, які пильнують тільки власних інтересів, що не тільки не покриваються з інтересами народу, а — навпаки — є цілком протилежні потребам, вимогам, бажанням і змаганням народних мас. І Мао Тсе-тунг добалакався до такої в очах Москви єресі, як згоди на „малі страйки".

Ясно, що з усіх цих ніби теоретичних тез і аргументів просвічує сумна дійсність в комуністичному Китаї, яка примушує його червоного диктатора шукати рятунку в частинному відвороті. Це не тільки суперництво з Москвою за ідеологічний провід в міжнародному комуністичному світі, але також спроба опанувати труднощі у себе дома. Бо ось, наприклад, Мао Тсе-тунг признає, що державна скарбниця в комуністичному Китаї мусить розділювати платню, з якої сяк-так прожили б три робітники, між п'ятьох робітників. Він признає, що хоч на папері сколективізовано впродовж отого останнього року 100 мільйонів китайських селянських родин, проте ті спролетаризовані селяни масово втікають з колгоспів до міст. Змеханізоване й удержавлене сільське господарство не всилі заспокоїти харчових потреб населення, яке щороку зростає по 15 мільйонів осіб. Мао Тсе-тунг не поручає, а таврує раптовий приріст людности.

Промова Мао Тсе-тунга при всіх її недосказах і скресленнях і заокругленнях — це признання до банкрутства. Вона стала новим підбадьоренням для всіх тих, які завжди знали, що швидше чи пізніше мусить завалитись доктрина і система, що суперечать Божим і людським законам.

РЕВОЛЮЦІЯ В СЕЛІ ГЛИБОКА ДОЛИНА

Починаючи від останніх місяців минулого року, поруч чи разом з т. зв. відлигою в літературно - мистецькому житті, проходить серед підсовєтського населення дуже глибокий і цікавий внутрішній злам, що проявляється з одного боку у сміливому бунті проти безпросвітньої, безвідпочинкової праці, і з другого боку у все сміливіших вимогах дати працюючим людям можливість проводити дні відпочинку урочисто і святково, навіть інколи в супроводі стародавніх народних а то й релігійних обрядів. Під тиском цього бунту і вимог почали появлятися в совєтській офіційній пресі несміливі спочатку дописи і статті із закликами „думати про свята", „відновляти старі добрі святкові традиції і звичаї" тощо.

Найхарактеристичнішим і найосновнішим виявом цього зламу в підсовєтській дійсності, зокрема в Україні, треба вважати статтю підсовєтського письменника Івана Цюпи п. н. „Людині потрібне свято", надруковану в київському літературно-художньому та громадсько-політичному журналі Спілки радянських письменників України „Вітчизна" в книжці 4-ій за квітень ц .р. На підставі розмов і зустрічей з українськими селянами (за офіційними термінологією — колгоспниками), записаних у бльокноті письменника, Іван Цюпа подає низку цікавих прикладів, як українські села у важких умовах совєтського режиму виборюють собі не тільки право на відпочинок і свято, але і право проводити їх згідно з старими народними традиціями, викресленими і виклятими, як пережитки і забобони, совєтською компартією і режимом із побуту народних мас.

Широко розповідає Іван Цюпа про революційні просто переміни, що сталися в селі Глибока Долина (над Ворсклою на Полтавщині). Після прибуття до цього села на працю новий голова колгоспу Тимофій Радченко стверджує, що люди працюють неохоче, часто-густо не виходять на роботу, виправдуючи себе такими чи іншими „невідкладними справами". Основну причину такого ставлення людей до вимаганої від них праці з'ясував Радченкові один із літніх вже колгоспників, заявляючи: „Ви людина міська, отож і уявіть собі, що в місті, на заводі не дали б людям вихідного дня ні в цю неділю, ні в другу, ні в третю. Цікаво, що б сказали робітники і службовці з приводу цього? А у нас в селі залишення без вихідного часом стає правилом. Весною, влітку і глибокої осени рідко коли бувають дні відпочинку. А людина — не машина. Та й машину становлять на так звану профілактику. От звідси і зробіть висновок".

Новий голова колгоспу визнав рацію за старим колгоспником і зробив потрібні висновки. Напередодні жнив, в гарячий час він зорганізував для колгоспників вихідний день над Ворсклою, на лоні природи. Надвечір запалили вогні, дівчата, за поданою кимось із старших пропозицією, прийшли з квітами, у вінках, хлопці із смолоскипами.

Але — записує Іван Цюпа — знайшлися в селі й такі, які вбачили в цій урочистості „відродження архаїчної старовини", тим більше, що цей зорганізований Радченком „вихідний день" випадково чи не випадково „майже збігався із святом — Івана Купала". Місцеві доносщики, або як їх окреслює Цюпа „запопадливі колгоспні і опікуни", вдарили на сполох, почали дзвонити до райпарткому, подавати скарги на Радченка, мовляв, „новий голова з усім колгоспом відзначає Івана Купала".

„В найбільший розпал свята — розповідає далі Іван Цюпа — в село прибув секретар райпарткому. Над Ворсклою палали багаття, сяяла ілюмінація, дівчата у вінках, взявшись з хлопцями за руки, кружляли у живому барвистому колі, вели народний танок. Старі й літні колгоспники, дивлячись на це видовище, навіть розчулилися, згадавши свою далеку молодість, і всі в один голос хвалили Тимофія Петровича, який затіяв таке добре свято. Тільки окремі з боязливих та деякі противники такого вечора відпочинку чекали, що (як звичайно бувало в таких випадках — О. Р.) секретар райкому от-от зробить такий рознос, що й небу буде жарко".

Але ж секретар райпарткому, вирішивши, що небезпечно йти проти стихійного руху населення, „розносу не зробив". І голова колгоспу і старші люди переконали його, що нічого небезпечного в цьому святкуванні немає, що відбувши такий „вихідний день", люди працюватимуть краще і т. ін.

„Вихідний день" чи пак свято Івана Купала стало початком дальших реформ і віднов у селі. В косовицю сіна відбули селяни знову „вихідний день". „Голова (колгоспу, згаданий вже Радченко — О. Р.) за порадами старих колгоспників, вирішив зробити так, як це було колись в українському селі, в час, коли цілою громадою виходили на сінокос. Робота вилася в справжнє свято. Почалася вона день пізніше, о дев'ятій, десятій годині. Люди вирушили на луки зодягнені по-святковому. Чоловіки вийшли з косами і вилами, дівчата, і молодиці з граблями. Одні косили, інші громадили раніше скошене сіно, яке вже добре підсохло, складали його в копиці. На зелених луках над Ворсклою цілий день лунали пісні . . ."

Ще пізніше в селі влаштовано окремий родильний будинок і встановлено відзначувати урочисто кожне народження: „Кожна мати, яка народжувала дитя, одержувала від колгоспу подарунок; молоді дівчата вітали її квітами, проводячи аж до хати з новонародженим". А згодом пригадали селяни і старе занедбане кладовище. Огородили його, насадили декоративні дерева, висіяли квіти. „За найкоротший час воно змінилося до невпізнання, стало тихим, затишним закуточком села".

Так, не зважаючи на ввесь спротив „заповзятих борців проти старовини" в селі і в районі і на всі доноси на Радченка і колгоспників села Глибока Долина за відновлювання і вшановування старих звичаїв, обличчя села змінилося до невпізнання. В оборону відновлених звичаїв й обрядів стала навіть місцева колгоспна молодь. Опонентам відновлювання старих традицій й обрядів глибокодолинські дівчата пригадали подію з київської Олімпіяди, на якій харківські дівчата виступили „з чудесним номером, який звався „Марина". „Це старовинна народна українська пісня — пояснювали вони — про Мариноньку (мітологічну староукраїнську Марену — О. Р.), яку принесли дівчата з лісу і заквітчавши її квітами, кружляли над нею, славлячи зелене дерево, радість життя".

У висліді за Глибокою Долиною пішли й інші українські села Полтавщини і „розгорнулась — як стверджує Іван Цюпа — широка, справжня народна самодіяльність".

Записи Івана Цюпи не кінчаються на описі змін, що заіснували в селі Глибока Долина. В дальшому він подає безліч прикладів пов'язаних з відновленням старих народних традицій, обрядів і звичаїв в інших областях України. Приведені записи з одного боку підтверджують ще один раз, в якому безпросвітньому рабстві, без відпочинку, свят і дозвілля опинилося українське селянство в совєтській колгоспній системі і, з другого боку, ще раз красномовно показують незламну силу українського села, яке, переживши десятиріччя переслідувань, колективізації, боротьби з релігійними і народними традиціями, залишилося вірним своїм предковічним народним звичаям і віруванням і сьогодні відвойовує крок за кроком своє право на них. З того погляду приклад села Глибока Долина може бути символом тих революційних змін, що відбуваються сьогодні в усій Україні, проти волі партії, режиму і власних „запопадливих і заповзятих опікунів". Сорок літ терору, колективізацій, переслідувань, розстрілів і заслань не зламали духа народу, не вбили його вірувань і традицій. Вони сьогодні, як Фенікс із попелу, оживають і полонять уми і серця не тільки літніх, старших людей, але й широких кіл української молоді.

О. Р.

ТЕЛЕВІЗІЯ НА ДОПОМОГУ ШКОЛІ

Криза шкільництва в цій країні з кожним роком побільшується, бо недостає клясових приміщень і вчительських сил. Виховні статистики обрахували, що в 1965 році в середніх школах буде на 70 відсотків більше учнів, як було в 1954 році. В 1970 році в каледжах буде два рази стільки студентів, як є тепер. Не можна передбачати, щоб в такому самому темпі збільшувалося і число вчителів, коли їх тепер вже недостає 200.000, а до того коло 90.000 зайнятих учителів не мають потрібних кваліфікацій. Внаслідок недостачі вчителів вже й тепер не навчається багатьох предметів. І так в 46% наших середніх шкіл не навчається чужої мови, в 23% фізики або хемії, в 29% — геометрії. В найближчих 12 роках в каледжах треба буде 500.000 нових викладачів, якщо схочеться втримати принаймні той науковий рівень, який є тепер.

Цієї кризи шкільництва не можна буде розв'язати при допомозі будови нових клясових приміщень та збільшеного вишколу нових вчительських сил для всіх родів шкільництва. Та щораз більше зростає віра в те, що цю кризу усунеться при допомозі телевізійного навчання. Про це пише професор Нюйоркського університету Ч. А. Сіпман в недільному додатку до щоденника „Ню Йорк Таймс".

Досі мало використовувано телевізію для шкільного навчання, але вже на основі дотеперішньої практики в 50 шкільних заведеннях можна робити багатонадійні висновки. Так розуміє цю справу Фонд для Поступу в Шкільництві і він призначив 986 тисяч долярів на поширення навчання при допомозі телевізії в вісьмох містах і в стейтах Оклагома і Небраска.

Телевізійне навчання може відбуватися двояким способам: 1. Навчальний матеріял можна передавати на відкритих телевізійних стаціях, і його могли б ловити всі охочі. 2. Його можна надавати тільки до шкільних приміщень, і тоді він не був би доступний для тих, які є поза клясами.

Дотеперішні досвіди дають надію, що телевізія зможе зреволюціонізувати шкільництво, зменшити число потрібних учителів та збільшити клясові одиниці до 150 учнів.

Місто Питсбург, Па., вже від 1955 року послуговується телевізійним навчанням. В 23-ох клясах п'ятого навчального року вчаться читання, аритметики, історії й географії при допомозі телевізії. Ті кляси находяться в різних будинках. Телевізійні лекції опрацьовують найкращі учителі-спеціялісти. Для порівняння вислідів навчання в інших клясах навчається учнів при допомозі вчителів.

Виявляється, що коли добрий фахівець приготовляє телевізійні лекції, то це дає кращий вислід в порівнянні з успіхами в тих клясах, де вчать самі вчителі. Учитель на телевізії може послуговуватися кращим ілюстраційним матеріялом, як учителі в клясах.

Правда, учителі в клясах можуть більше зайнятися індивідуально окремими учнями та можуть дати їм потрібні інструкції та пояснення, яких учні потребують. Та коли під час телевізійних лекцій учні мають під рукою ще й окремі підручники чи тексти, то це заступає потребу особи вчителя. Таким способом вчив фізики в середніх школах професор Каліфорнійського університету д-р Гарві Вайт, і його навчання увінчалося добрим успіхом в школах в Питсбургу.

При допомозі телевізії вчать вже в Филаделфії, Па., Ст. Луїс, Мо., Шикаго, Іллиной, та в школах різних ступнів в інших стейтах.

Цікаво, як самі учні й студенти оцінюють телевізійне навчання. І так деякі учні нарікають, що при телевізійному навчанні вони не мають нагоди ставити запити та вияснювати деякі проблеми. Та велике число з тих учнів — нарікайлів признались до того, що вони рідко коли ставили запити своїм учителям в клясі.

Інші учні були не вдоволені з того, що телевізійні кляси були завеликі, і вони воліли б навчатися в групах із меншим числом учнів. Та велике число студентів воліє вчитися з телевізії, де, звичайно, викладає якась наукова слава, ніж слухати лекцій в професорів чи викладачів, які не втішаються славою науковця.

В Стейтовому Пенсилвенійському університеті 220 студентів навчалося політичних наук на телевізії впродовж п'ятьох тижнів, а пізніше впродовж того самого протягу часу вчилися в учителів. Після того вони мали рішатися, чи хочуть закінчувати семестр на телевізії чи в викладових залях учителів, і 71 відсоток вибрав телевізійне, а тільки 29 відсотків авдиторне навчання.

Самі прихильники телевізійного навчання бачать недостатки цього навчання. Незавжди найкращі вчителі опрацьовують телевізійні лекції. Для кращого успіху цього навчання треба б організувати клясові одиниці на основі здібностей і відомостей учнів в даному предметі. Не всі клясові приміщення побудовані так, щоб в них добре було чути телевізійну передачу. Час, призначений на телевізійні лекції, треба б організувати не для одної школи, чи для одного шкільного району, але, деколи для всієї держави. Кольорова телевізія не є ще так добре розвинена, щоб відповідала вимогам шкільного навчання.

Та всі ці труднощі, можна буде усунути, коли вдасться перемогти і те психічне упередження, яке існує проти телевізії в школі, як взагалі воно буває при всякій новизні.

Та прихильники телевізійного навчання твердять, що прийде незабаром час, коли треба буде вибирати або телевізійне навчання, або жадне. На будову нових шкільних приміщень треба б десяток більйонів долярів, а Конгрес не хоче ухвалити навіть тих кількох більйонів, яких домагається президент Айзенгавер на допомогу стейтам для будови шкіл. Ще гірше буде з недостачею нових учителів, бо нікого не можна змусити до того, щоб вибирав собі звання педагога.

Дотеперішні досвіди виявили, що телевізійне навчання зможе допомогти розв'язати шкільну кризу, яка загрожує цій країні зі зростом її населення.

Мирослав Прокоп

ЗА РЕАЛЬНІ ОСНОВИ НАШИХ ЗОВНІШНІХ АКЦІЙ

III

Під час згаданої в попередніх статтях дискусії на Політичній Комісії річних зборів Крайової Ради УКК обговорювано також питання нашого ставлення до дій еміграцій наших західних сусідів. Ішло про те, чи і як взагалі, а зокрема при нагоді святкування 40-річчя відновлення державної незалежности України, відповідати на шовіністичні виступи еміграційних кол наших західних сусідів. Це питання належить також до важливих питань української визвольної політики на еміграції, з ним ми зустрічаємось чи не кожного дня, отже й до нього треба ближче приглянутися.

Головні елементи цієї проблеми такі:

1) Не зважаючи на те, що всі народи Середньої і Східньої Европи терплять сьогодні від одного ворога, тобто від большевицької Москви, і поминаючи весь історичний досвід, який каже, що ті народи можуть втримати свою незалежність між Москвою і Німеччиною єдино при умові взаємного визнавання, співпраці і дружби, кола польської, угорської, чеської та румунської еміграції продовжують політику, спрямовану на загарбання українських земель.

2) Українські землі, які є об'єктом шовіністичних аспірацій згаданих еміграцій, є тепер формально і фактично в рамках Української ССР. Такий стан був стверджений кількома міждержавними договорами, а зокрема: а) совєтсько-польським договором з 16 серпня 1945, за участю польського уряду, в якого склад входили не тільки комуністи, і який був визнаваний Заходом, б) договором між УССР і суверенним урядом ЧСР з 29 червня 1945 р. та в) договором між урядом СССР і суверенним урядом Румунії в червні 1940 року, підтвердженим в 1944 році.

3) Вслід за таким міжнародно-правним вирішенням цих проблем іде фактичний стан, який виявляється, зокрема, наступними моментами: Впродовж 13 років згадані українські землі перебувають в складі одного державного комплексу. Їх населення сьогодні в переважній більшості українське і живе одним спільним життям з цілим українським народом. Молода ґенерація тих земель виховується в почутті приналежности до українського материка, подібно як молодь Польщі, Румунії, ЧСР і Угорщини приймає, як очевидний факт, нові кордони між Україною і згаданими державами. В Польщі, Угорщині, Румунії і ЧСР зліквідована в більшості та провідна верства, що, як, напр., історична польська шляхта чи новітня польська шовіністична інтелігенція, була носієм міжнаціональної ворожнечі і експансії на чужонаціональні терени. У всіх згаданих державах, подібно як в Україні, росте під впливом об'єктивної дійсности, тобто поневолення Москвою, почуття спільного ворога і спільних інтересів. Сучасне життя тих народів дає багато доказів для того, щоб припускати, що серед них відбуваються глибокі внутрішні процеси, які — при умові довшого тривання — можуть зліквідувати створені в інших історичних умовах спори та створити підстави для нової атмосфери співпраці і навіть дружби.

4) Одним з найтрагічніших елементів української визвольної політики останніх сторіч є існування декількох фронтів, на яких український нарід мусів рівночасно вести оборонну боротьбу. Ця проблема лежить в генезі остаточної невдачі гетьманської України, вона, в її найбільш яскравій формі, знайшла свій вияв у відомих чотирикутниках смерти нашої найновішої історії. Сьогодні, коли більшість українських земель належить до українського материка і наші західні сусіди не можуть вести проти нас війни, історична проблема їх ворожости до нас виявляється, як досі, єдино в шкідливій для нас дії їх еміграційних кол. Але спрямування тих дій недвозначне: накинути українському народові багатофронтову війну в той час, коли він матиме зайняті руки

(Закінчення на стор. 3-ій)

Степан Федорівський

НАПАД НА ПАРТИЗАНСЬКУ ШКОЛУ

(Уривок з підготовлюваної до друку книжки споминів про УПА)

Неділя почалась польовим Богослуженням. Партизани чотами стоять перед престолом. Священичі обов'язки сповняє ще молодий і гарно збудований о. Рафаїл. До старшин підходить посланець із застави і передає повідомлення командирові Федорові Польовому. Вислухавши повідомлення, командир злегка зблід, щось переговорив із старшинами, і священик припинив Службу Божу.

Командир обернувся лицем до партизанів і, тихо, але виразно скомандувавши:

— Відділ, струнко! — заявив: Друзі! Нас заскочила несподіванка. Негайно відходимо звідси.

Друга сотня через Болт відходить на Чорну Сиглу. Штаб школи іде потоком у південно-східньому напрямі, значить, також на Чорну Сиглу. Чота польової жандармерії займає оборону від Ясенуватої і прикриває наш відступ.

— Друже Хміль, ви командуєте чотою. Друзі! Спокійно і швидко виконуйте наказ.

Старшини побігли до своїх наметів. Канцелярські матеріяли і запаси набоїв курсанти вантажать на в'ючні коні.

Дзвінка пришнуровує свій наплечник, туго набитий медичними матеріялами, перевіряє справність автомата та магазинів до нього. Ця дівчина, як лісова мавка, не знає ні страху, ані втоми. Одначе, зараз вона чогось дрижить. З болем у серці очима прощається з партизанами другої сотні, які швидким кроком проходять повз неї і губляться в лісовій гущавині.

Чота жандармерії розсипалась у розстрільну і зайняла оборону від Ясенуватої. З Ясенуватої показались перші лави наступаючого ворога, що виблискуючи цівками автоматів і „дехтярів", поспішно ідуть на замаскованих партизанів.

Тихий ранок прорізали вискотливі кулі, і над кущами послався смердючий дим. Бій почався. Кілька совєтчиків, зломившись, упали в буйні зарості ожини. Лунають зойки, стогони і російська матірщина.

Партизанська чота дружно бороняться, плює олов'яним дощем ворогові в очі. Штаб з в'ючними кіньми зник у глибокому потоці. Попереду на коні командир Поль-Польовий, за ним адьютант Ткачук, інструктори: Степовий, Ярема, Береза, Крутий, розвідчиця Дзвінка та інші штабові люди.

За кілька метрів перед командиром величезний звалений вітром бук перегородив стежку понад гірським струмком. Командир, щоб обминути дерево, звернув коня вліво, і цій хвилі з різних сторін зататахкали кулеметні серії. Із-за стовбуря зваленого дерева з автоматом у капітанських пагонах на німецькому френчі вискочив совєтчик.

— Здавайсь, банда! — закричав громовим басом.

Майор Степовий повів автоматом, і капітан ударився обличчям у коріння бука.

З двох сторін вискочили совєтчики, намагаючись схопити в полон партизанських старшин.

Поль-Польовий зайшов у струмок і садить серіями по ворогах.

— Ой, лихо! Командир убитий! — зверескнула Дзвінка.

До командиря, який упав обличчям у воду, підбігає адьютант Ткачук. Нахилився над ним, і в його очі бризнула кров з командирової шиї. Схопився за плече і присів на одній нозі у воду.

Дзвінка піднесла автомат до пострілу, але не вспіла натиснути на спуск, як із-заду розмашисто вдарив її ногою рудоволосий у забрудненій „фуфайці". Військовий інженер Крутий, що заліг в ожині, взяв на мушку рудоволосого, і той тільки руками замотиляв у повітрі і ляпнув у воду.

На жандармерію тиснуть з усіх боків. Командир оборони Хміль упав, пробитий розривною кулею в голову. З його шиї багряниться кров, а голова розбризкалась кров'яними кусніми на гілках кущів.

Півгодинний бій змусив ще живих партизанів прориватись з оточення. Набої з магазинів вистріляли, а нових закладати немає змоги. Кулемети й автомати стали в їхніх руках холодною зброєю. Тільки поодинокі постріли з ґвинтівок частинно стримують ворога, який хмарою налягає з трьох сторін. Відступ можливий лише південною стороною зрубаного лісу.

Партизанів охопила лицарська відвага. Кожен виривається з оточення самотужки. Майор Береза схопив Дзвінку за руку і тягне до кущів, але вона плачучи кричить: „Командира беріть, він ще дихає! Я не піду від командира!"

Із-за куща вибіг на Березу совєтчик, заміряючись багнетом, але не вспів вдарити, бо кованим прикладом автомата Береза так розмалював йому обличчя, що він затулився долонями і скочив у кущі. В цій боротьбі Березу відгородили від Дзвінки совєтчики. Їх вже кілька намагаються взяти Дзвінку живою.

Береза, бачачи безвихідність, кидається в кущі. Дзвінка, вимахуючи навколо себе автоматом, відступає до зваленого дерева. Далі немає куди йти. Вона оглядається навколо і нікого не бачить із своїх. В запалі боротьби дівчина не счулась як опинилась у ворожому оточенні. Глянула на командира і вирвала з кобури пістоль.

— Брешете, кровопивці! Живою не візьмете! — і глухий постріл проломив скроню юначки.

Чорна Сигла голими верхами піднеслась понад горами. Кам'янисті брили безладно розкидані по її схилах. Обшарпані вітрами сухі буки та смереки тужливо дивляться сухими верхами в небо. Між брилами сплелися колючі чагарники. Тут курсанти другої сотні замаскувались і зайняли оборонну лінію.

Вечоріє. Долини вкриваються сірим туманом. Командир сотні витягає з пляншетки топографічну карту, вивчає місцевість і виробляє новий плян маршу. До нього

(Закінчення на стор. 3-ій)

ПІД НЕБОМ . . .

Під небом світлосиньоватим,
Біля Дніпрових чистих вод,
Навкруг дубів старих,
кріслатих
Дівчата водять хоровод.

Ту пісню в надвечір'ї чути,
Вона летить аж за Десну.
До ранку друзям не заснути,
І я, напевне, не засну.

Бо той музика чорнобровий,
Що пісню на лади кладе,
Все далі й далі
в ліс сосновий
Дівочу співанку веде.

Неначе хоче, щоб за нею
Я йшов без краю і кінця
З новою піснею своєю,
Яка б тривожила серця.

ГРИГОРІЙ КРИВДА

ЗА РЕАЛЬНІ ОСНОВИ НАШИХ ЗОВНІШНІХ АКЦІЙ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

на центральному, тобто московському відтинку.

Яке становище, в обличчі такого фактичного стану справи наших західніх земель, повинна займати українська визвольна політика на еміграції до ворожих нам акцій еміграційних кол наших західніх сусідів? Чи маємо протидіяти тим акціям з такою самою натугою, з якою протиставимось п о л і тичним діям російських шовіністичних кол? Чи маємо таким чином поширювати наш головний фронт також на тих наших потенційних ворогів? А якщо ні, то яке повинно бути наше становище до таких явищ?

Щоб відповісти на ці питання, мусимо насамперед усвідомити, що:

1) Головним ворогом українського народу, який вдаряє в самі основи його політичних аспірацій, є кожночасні імперіялістичні кола московської імперії, і боротьба проти них буде для нашого народу творити головний фронт доти, аж поки в російському народі не візьмуть верх провідники, які зречуться загарбницьких плянів супроти України і щиро визнають наше право на незалежність.

2) Завданням української визвольної політики на рідних землях і на еміграції є максимальна ліквідація другорядних фронтів, протидія нашій з о в н ішньополітичній ізоляції, отже всім ситуаціям, що можуть привести до нових чотирикутників смерти.

3) В своєму програмовому спрямуванні і в практиці українська визвольна політика повинна виходити з засади приналежности до української держави всіх земель, на яких український нарід творить безспірну більшість, отже логічно також всіх західніх українських земель, які творять нашу етнографічну територію. П р и н а л ежність тих земель до української держави є результатом їх етнічного обличчя, але також їх об'єктивного значення для нас, як нації.

4) Згаданий вище фактичний стан на українських землях впливатиме на зростання наших фактичних і формальних прав на західні землі, які тепер належать до УССР. Цей стан впливатиме також на закріплення в міжнародній опінії статусу кво.

В таких умовах наша енергія у взаєминах з еміграціями наших сусідів повинна бути спрямована на те, щоб:

1) Проповідувати і здійснювати ідею спільного фронту всіх поневолених Москвою народів проти спільного ворога та вимогу ліквідації другорядних фронтів. Така наша головна напрямна збігатиметься з напрямними українського визвольного руху та діями всього народу в Україні. Не можна забувати, що ідея спільного фронту проти московського імперіялістичного центру лежить в традиції українського народу. Цю ідею пробувала реалізувати Українська Центральна Рада. Ця ідея була закладена в основу Прометеївського руху між двома світовими війнами. Цю ідею проповідувала і здійснювала також УПА. Не зважаючи на існуючі принципові розбіжності, ми мали в Україні під час другої світової війни і по ній деякі спільні дії з польським визвольним рухом, з мадярами та з румунами. В'язні сучасних совєтських концентраційних таборів свідчать про те, що й там українці є речниками спільного фронту поневолених народів. Тому, зі становища цієї вимоги, особливого значення набирають всі спроби здійснювати ідею співпраці на еміграції чи то в таких формаціях як АБН, чи то в міжнаціональних групах в ЗДА, в Аргентині, в Австралії, де, як повчає досвід, наладнується співпраця в конкретних питаннях, не дивлячись на те, що офіційні політичні центри еміграцій наших західніх сусідів не змінили досі свого становища до нас в питаннях, які вони вважають спірними.

2) Ідею нашої співпраці з усіми поневоленими Москвою народами треба проповідувати також серед народів Заходу, тим протидіяти ворожій пропаганді, яка намагається показати нас, як таких, що нібито прагнуть до війни на п'ять фронтів, і що тому, мовляв, українська проблема дуже контроверзійна.

3) Виготовляти документарні праці про минулий і, що важливіше, сучасний стан західніх областей України, отже їх етнічне, соціяльне, економічне та культурне обличчя і таким чином доказувати також їх органічну єдність з усією Україною.

4) Мати відвагу брати участь у різних міжнаціональних формаціях при умові збереження принципових вимог самостійности і соборности.

5) Провести виразну межу між нашими акціями проти московських імперіялістів і акціями проти шовіністичних кол еміграцій західніх сусідів, не допускаючи до об'єднання того фронту проти нас. В наших оборонних виступах проти напастей еміграцій західніх сусідів таврувати їх як несвідому чи свідому допомогу спільному ворогові — Москві, і зі свого боку протиставляти тому ідею дружби і співпраці.

6) У наших взаєминах з еміграціями західніх сусідів не ставити нашою метою будь-яких договорів між політичними центрами чи групами в справі кордонів, бо вони в сьогоднішніх умовах нереальні і нам непотрібні. Замість того треба класти наголос на фактичну співпрацю в конкретних справах для спільної оборони проти спільного ворога, в свідомості, що ми є щасливі посідачі, отже ніяких апробат для такого стану ні від кого не потребуємо, а час не діє проти нас.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Бостон, Масс.

Свято Героїв.

Дня 26 травня 1957 р, Відділ Українського Конґресового Комітету Америки в Бостоні влаштував Свято-Поминки С. Петлюри і Є. Коновальця.

В усіх українських церквах, після Служб Божих, відспівані були панахиди. В церкві св. Юра в часі панахиди почесну варту ветерани визвольних змагань та сумівці.

Свято відкрив після відспівання учнями школи українознавства американського гимну голова відділу п. Тутка Володимир. Він підкреслив значення і ролю С. Петлюри та Є. Коновальця в боротьбі за українську державність. Їхня смерть є для нас дороговказом, куди і як нам іти, щоб здійснити залишені ними заповіти.

Доповідь виголосив касир відділу п. Кисіль Михайло. Прелеґент підкреслив у ній ролю голови держави та з н а ч е н н я збройних сил, що одиноко ґарантують безпеку і свободу країни. Притаманний нашому народові культ героїзму, пригадує про нескінчене і кличе продовжувати розпочате.

Знайомість суті московського духа та традиція бойового змагу кажуть нам бути завжди в поготівлі аж до повного здобуття свободи. Наш труд, сльози наших матерей, пожарища наших хат, лицарські чесноти наших вояків, заповіти і доконані чини наших героїв — це передумови вже недалекого відродження нашої батьківщини.

В другій частині свята учні школи у к р а ї н о з н а вства під проводом сеньйорів пластових п. Мурій Марії і п. Шегрина Якова, виконали ритмічні вправи шаблями і прапорчиками до пісень. Гей, не дивуйтесь... і Зірвалася хуртовина — та відспівали козацьку пісню — Ой, у полі могила.

Вірш Миколи Щербака, „Уклін Героям" виголосила з чуттям учениця Аделя Киричок.

Заключне слово з подякою аранжерам свята і виконавцям сказав п. Николенко Дмитро.

Свято закінчено відспіванням національного гимну.

Присутніх на святі 150 осіб. За вступні квитки увійшло до каси відділу $83.00. — **М. К.**

Напад на партизанську школу

(Закінчення зі сторони 2-ої)

підходить політвиховник Клименко:

— Друже командире, за вашим наказом рій повернувся із застави.

— Дякую. Розказуйте, що там сталось.

— Трагічна подія, друже командире. Штаб школи, відходячи, наскочив на ворожу засідку. Оборонна чота польової жандармерії не витримала переважаючої сили ворога і також попала в оточення. Відбувся нерівний бій, в якому загинув штаб разом з усіма матеріялами. В бою впали: командир школи Федір Поль-Польовий, шеф розвідки Ждан, адьютант Ткачук, розвідчиця Дзвінка, підхорунжий Хміль, духовник о. Рафаїл та дванадцять рядових курсантів. Разом убитих вісімнадцять. Ми позносили убитих під крислатий бук над потоком і накрили палатками. Що накажете робити? — закінчив Клименко і пильно подивився на командира.

Командир Коник важко дихаючи похилив голову. По хвилині промовив:

— Це вам практична лекція, яка вчить вміло й обдумано давати накази. Мертвих не судять. Вічна їм пам'ять. — Встав наструнко і промовив: — Тепер відпочивайте, а завтра о 5-ій ранку з тим же роєм підете в Чорний Потік. Розвідаєте навколишню місцевість і поховаєте друзів.

По відході Клименка командир задумався. Потім підніс бінокль і почав розглядати місцевість.

Ген в долинах чорніє ліс, а над ним де-не-де підносяться вершини голих гір. Сіро і тихо, тільки вітер свистить в старих стовбурах.

Командир вклав карту в пляшетку, підтягнув пояс, закинув автомат на плече і пішов поміж кам'янистими брилами. Він бачить сумні погляди курсантів.

„Що з ними робити? — проноситься думка в командира. — Нагодувати треба. Нагодувати! Але чим?"

Підходить до кількох хлопців, що розмістилися навколо вогню.

— Грієтесь, друзі?

— Гріємось і грибп печемо, — відповів за всіх Циган. — Хочете, друже командире?

— Ні, Дякую. Підгодуйтесь самі, — вдаючи веселово, відповів командир і відійшов. В нього зроджується плян: розіслати стежі, може когось зустрінуть із старшин та курсантів. Адже ж між убитими немає Берези, Степового, Крутого, Яреми. Не могли ж вони здатись у полон. Що з ними?

● В східньо - німецьких середніх школах заводять від найближчої осени на чання англійської і французької мов. Німецькі комуністи прийшли до переконання, що їхнє значення зросте, коли молоде покоління, виховане в комуністичному дусі, в масі володітиме цими двома західніми мовами.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Т-ва „Жидачів", Відд. 393, відбудуться в неділю 23-го червня 1957 р., о год. 3-ій по пол., в УНДомі — 140 2-га Еве. Проситься прийти і забрати дивіденди за 1956 р. З уваги на те, що це є останні збори перед вакаціями, в місяці липні і серпні зборів не буде. Просимо членів, якщо можливо, вплатити вкладки на перед за ці 2 місяці. Приєднуйте нових членів до УНСоюзу. — В. Гордишинський, предс.; В. Вербовський, секр.; С. Баланда, кас.; М. Литвин, рек. секр.

УКРАЇНСЬКЕ СПОРТОВЕ ТОВАРИСТВО „СТРІЛА" в ТРЕНТОНІ, Н. Дж.

— в л а ш т о в у є —

в **НЕДІЛЮ, дня 30-го ЧЕРВНЯ 1957** року на спортовій площі в ЧЕРЧУ, Н. Дж.

ТУРНІР КОПАНОГО М'ЯЧА

ЗА ЧАШУ,

Уфундовану Українською Вакаційною Оселею „Черче".
До участи в турнірі запрошені всі Українські Спортові Товариства, члени СУАСТ-Схід.

ПОЧАТОК ТУРНІРУ — в год. 10-ій рано — точно.
ПОЧАТОК ЗМАГАНЬ — о год. 11-ій рано — точно.

Під час турніру діятиме БУФЕТ зі смачними харчами та відсвіжуючими напитками.
Для вигоди і приємности ВП. Гостей — безплатна купіль у відновленому басейні.

Після турніру

ЗАБАВА З ТАНЦЯМИ

на вільному воздусі до пізньої ночі.

ЧЕРЧЕ лежить при дорозі ч. 537, одна миля від перехрестя доріг чч.: 537 і 539.

Управа УСТ „Стріла"

19-го червня 1957 р. в Торонті, Канада, після несподіваної смерти, відійшов у вічність

АКТОР УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ

†

ІВАН ГІРНЯК

Убита горем родина
ГІРНЯКІВ і КРИШТАЛЬСЬКИХ

„УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР в АМЕРИЦІ"

з глибоким сумом повідомляє про смерть заслуженого актора Галицького театру і довголітнього та неутомного співробітника Театральної Кооперативи

†

ІВАНА ГІРНЯКА

ХАЙ ЙОМУ ПЕРОМ БУДЕ КАНАДІЙСЬКА ЗЕМЛЯ!

Актори „Українського Театру в Америці" складають Дружині Покійного Марії з Криштальських-Гірняк, найглибші співчуття.

УПРАВА ТЕАТРУ

---

†

Ділимося сумною вісткою, що 19-го червня 1957 р. помер у Торонті, Канада

ІВАН ГІРНЯК

колишній УСС, член нашого Братства.

ГОЛОВНА РАДА БРАТСТВА УСС

„ГОДИНА УКРАЇНСЬКИХ МЕЛОДІЙ", ведена Романом МАРИНОВИЧЕМ — в л а ш т о в у є —

ЗАЛІЗНИЧУ ПРОГУЛЬКУ

ДО ТОРОНТА, КАНАДА

ВИЇЗД з НЮ ЙОРКУ: в П'ЯТНИЦЮ, 28-го ЧЕРВНЯ, о год. 7:45 веч. з Grand Central.

ПРИЇЗД до ТОРОНТА: в СУБОТУ, 29-го ЧЕРВНЯ, год. 8:45 вранці.

ПОВОРОТ до НЮ ЙОРКУ: 1). для тих, що бажають зараз вернутися: ВИЇЗД з ТОРОНТА в НЕДІЛЮ, 30-го ЧЕРВНЯ, год. 7:20 веч.; ПРИЇЗД до НЮ ЙОРКУ: ПОНЕДІЛОК, 1-го ЛИПНЯ, год. 7:50 вранці. 2). для тих, що бажають остатись в Канаді довше, ПОВОРОТ за окремим квитком, важним до 9 днів.

ВАЖНЕ: Виїзд з Ню Йорку тільки СПІЛЬНИЙ, але поворот ДОВІЛЬНИЙ до 9 днів.

КОШТИ переїзду в обидві сторони: для старших: $ 30.00; для дітей 5-11 років — $ 15.00; для дітей до 5 років — безплатно.

ОСТАННІЙ день зголошень: СЕРЕДА, 26-го червня 1957 р.

Зголошення приймають та інформації уділюють: „АРКА" в Ню Йорку тел. GR 3-3550; і "Ukrainian Melody Hour" 103 W. 77th St., N. Y. тел.: SU 7-3897

Оселя УРСоюзу в Ґлен Спей

ПОВІДОМЛЯЄ:

До 29-го червня — обов'язує передсезонова знижка.
Від 29-го червня — ціни на кімнати ті самі, що минулого року.
Табір для дітей триватиме повних 2 місяці.
Замовляти кімнати і зголошувати дітей до табору тільки листовно на адресу:

UWA Resort Center
Glen Spey, N. Y.
(долучаючи депозит).

Крім цього повідомляється ВСЕ ГРОМАДЯНСТВО, а заразом запрошується ДО МАСОВОЇ УЧАСТИ в УРОЧИСТОСТЯХ

Відслонення пам'ятника ІВАНОВІ ФРАНКОВІ

(Проєкт пам'ятника і погруддя ІВАНА ФРАНКА, виконані скульптором СЕРГІЄМ ЛИТВИНЕНКОМ).

— які відбудуться —

на ҐЛЕН СПЕЙ

в днях 22-го і 23-го ЧЕРВНЯ 1957 року.

Багата мистецька програма в суботу і в неділю.

Участь беруть: Йосиф ГІРНЯК, Дарія КАРАНОВИЧ-ГОРДИНСЬКА, Микола ПОНЕДІЛОК, Лідія КОШМАН, Михайло МІНСЬКИЙ, Степан ШИЄХ, мішаний хор „ТРЕМБІТА", оркестра — Богдана ГІРНЯКА.

БАЖАЮЧИХ ЇХАТИ АВТОБУСОМ, ПРОСИМО ЗГОЛОШУВАТИСЯ У МІСЦЕВИХ СЕКРЕТАРІВ УРСоюзу!

Ювілейна Пластова Зустріч

З НАГОДИ

45-ЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОГО ПЛАСТУ

відбудеться

в днях 3, 4 і 5-го серпня 1957 — на „ПЛАСТОВІЙ СІЧІ" в Grafton, Ont., КАНАДА

(НАД БЕРЕГОМ ОЗЕРА ОНТЕРІО, 90 МИЛЬ НА ПІВНІЧНИЙ СХІД ВІД ТОРОНТО)

з участю Основоположника Українського Пласту д-ра ОЛЕКСАНДРА ТИСОВСЬКОГО (Відень); Начального Пластуна проф. СЕВЕРИНА ЛЕВИЦЬКОГО (ЗДА); Крайових Пластових Організацій ЗДА і Канади та представників Українських Пластових Організацій в світі.

П Р О Г Р А М А:

СУБОТА, 3-го серпня 1957 р.: Год. 3-тя по пол.: Святкове Відкриття Зустрічі. По полудні: Взаємні відвидини підтаборів „Областей України"; увечорі: Спільні ватри по підтаборах.

НЕДІЛЯ, 4-го серпня 1957 р.: Рано: Богослуження. Полудне: Дефіляда. По полудні: Показ пластової вправности. Вечір: Ватра Великої Ради.

ПОНЕДІЛОК, 5-го серпня 1957 р.: Рано: Спортові Ігрища. Полудне: Закриття Зустрічі.

ЗАПРОШУЄМО ВСЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО ДО УЧАСТИ В СВЯТКУВАННЯХ 45-ЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОГО ПЛАСТУ!

ОРГАНІЗАЦІЙНА КОМІСІЯ ЮВІЛЕЙНОЇ ЗУСТРІЧІ — 369 Brock Ave., Toronto, Ont., Canada

ПРАЦЯ
Help Wanted Male-Female

КУХАР або КУХАРКА
та Countergirls і кельнерки
Довільний час. 1 бльок до пляжі. Добрі „типси".
LONG BEACH INTERNATIONAL FOOD SHOP
962 West Beach St.,
Long Beach, L. I. Tel.: GE 2-9341

MEN — WOMEN
Miscellaneous
Factory Work. 5 day week
Some overtime
Steady Employment
Union Benefits
ST 4-7880
Ask for Mr. Taylor

ПРАЦЯ
HELP WANTED FEMALE

Потрібно
ОПЕРЕЙТОРОК
до вшивання ковнірів до дитячих блюзок.
Конечний досвід.
G. DEL GUERCIO
31 Governor St, off Washington St., Newark, N. J.
MItchell 2-4746

ПРАЦЯ
HELP WANTED MALE

Досвідчені
ПОРТЕРИ
15-25 Whitehall Street
New York City
Кімната 210.
Голоситись
між год. 3-5 по пол.

SHEET METAL — Механіки
Досвід при "lay out" на галерах з нержавіючої сталі і влаштуванням до ресторану.
Давно поставлена фірма. Постійна праця.
RUDMAN & SCOFIELD
247 Bay Ridge Ave., B'klyn, N. Y.
Tel.: BE 8-2232

SHEET METAL WORKER
Тільки механіки press set up & operate.
Прецізійні малі прорізи, діркування і т. д.
Праця з плянів "blueprints".
Днями і вечорами.
Мала фабрика, вакації, свята.
Ironbound Dist. — MItchell 2-6242

RESTAURANT

Повний обід від $2.85. Бенкети на 10-1,000 осіб. На бажання приватні залі. Спеціяльне меню на групові обіди, принняття, весілля і т. д. Ревія-танці. Перекуски від полудня до 3-ої год.
CARL HOPPL'S — VA 5-6035
Valley Stream Park Inn.
Merrick Rd. Valley Stream, L. I

GRIPSHOLM RESTAURANT, Inc.
324 E. 57th St.
New York 22, N. Y.
Найкраще шведське "Smoergasbord".
Перекуски, — коктейлі, — обіди.
Охолоджено.
PL 9-6260

MISCELLANEOUS

John Ton's, WANTAGH ANNEX
Wantagh Ave., Wantagh, L. I.
Найгарніша ціль прогулянки в Лонг Айленді.
Німецька кухня, печені на-дико. Дріб, риби "Sea Food" — це наша спеціяльність. Чудові вина і пиво. Можна влаштовувати бенкети, весілля і прогулянки.
Tel.: SUnset 5-9782

НАЙСТАРШЕ БЮРО ПОДОРОЖІ
НОТАРІЯЛЬНА КАНЦЕЛЯРІЯ
Виробляємо — документи на спроваджування до Америки. Тепер можна спроваджувати з Польщі й інших країн — жінок, дітей, чоловіків, родичів, братів і сестер...
Посилаємо доляри до Польщі — там отримують доляри, або повну вартість 98 до 120 золотих... Принимаємо замовлення на товари — пачки до Польщі ПЕКАО... Висилаємо пачки власного пакування до Польщі й ін. країн ... Продаємо білети на кораблі і літаки на виїзд до Европи і на приїзд до Америки ... Виробляємо до Польщі нотаріяльні документи — даровизни і повновласті... Асекуруємо від вогню — доми, меблі і одяж.
Едв. С. Вітковський — нотар.
E. S. WITKOWSKY
130 East 7th Street
New York, N. Y.

Низькі оплати
АВТОВИХ ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ
для уважних водіїв.
STATE FARM MUTUAL
Home Office: Bloomington, Ill.
LOU GUTOWSKY
Agent
51-31 Broadway, Woodside, L. I.
RA 8-2629

Вступайте в члени Українського Народного Союзу

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга Щира і Чесна
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
IRVINGTON, N. J.
NEWARK, N. J.
ESsex 5-5555

РОЗШУКИ

Maria Oropczuk
пошукує
STEFANA ANDRUSIW,
зі села Васючин, пов. Бучач, син Михайла і Гелюньки.
MARIA OROPCZUK
208 E. 7th Street
N. Y. C.

Пошукую мого брата доньку, ПАРАНЮ СИТАР, з с. Кулява, пов. Жовква. Має перебувати десь в околиці Джерзі. Пошукує тета Олена Скіцко, замешкала в Бруклині. Адреса:
ОЛЕНА СКІЦКО
1507 St. Johns Pl.
Brooklyn 13, N. Y.

РІЗНЕ

АРКА, 48 Е. 7ма вул. в Ню Йорку (GR 3-3550)
Єдиноке місце, де одержите креми краси „Міра" п-і Малої з Шикаґо.

БЕЗПЛАТНІ КАТАЛОҐИ
книжок, музичних інструментів златівок та стінних календарів висилаємо на бажання.
UKRAINIAN BOOK STORE
10348 — 101 St., Edmonton, Alta Canada

PROFESSIONALS

DR. ANNA MESSING
ЛІКАР З ВАРШАВИ
Косметика, лікарське усунення всіх вад цери, зайвого волосся, зморщок, "Facial Uplift" без операції.
Приймає після умови.
Телеф.: PLaza 7-1282
130 West 57 St., New York City

REAL ESTATE

FLEMINGTON
Мурований дім ранча, пов. пивниця, 6 кімнат, 2½ лазнички, можливість набути більше акрів, також 2-поверх, мур. дім, 6 кімнат, соняшна веранда, при гаражі. Власник:
Frank A. Fenton
R. D. Ringoes, N. J.
FLemington 1477-R-2

BROOKLYN
Cropsey & 25th Ave.
The Mauro Home Development
Стилев. дім De Luxe на 2 род. 3 цеглі, 2½ лазнички, пов. патіо, пар. газ, огрівання, відокремлений.
Всі модерні удогіднення. 3 бльоки від BMT. Будівничий на місці, або телефонувати: ES 2-9852 or CO 6-2730

LONG BEACH, L. I.
Чудовий дім, може бути на 2 родини, 3 спальні, ках. лазничка, вітальня, модерна кухня надолині; 2 спальні, вітальня, веранда, кухня, лазничка нагорі. Підвал, гараж, олив. огрівання, віконниці, сітки. Малий рент.
Ціна — $16.000
Phone: GE 1-0492

BRIGHTWATER, N. Y.
Мала посілість, 8 кімнат, величезна вітальня, їдальня, спальні, кухня, 3 лазнички, окр. лазничка, 3 лазничкою на горі. Гараж на 2 авта, шопа, теплярня, парк, неначе город, приватний, шляхотні кущі. Зрошувальна система, близько пляжі вид на залив. Оглядати за попереднім зголошенням, — $37,500.
Без посередництва.
Phone Eve. & Weekends
BAyshore 7-1490
Weekdays 10 AM to 3 PM phone:
CA 6-0588

BUSINESS OPPORTUNITY

БАР і РЕСТОРАН
Курорт над морем.
Довгий ліз.
Мало готівки.
Великий прихід.
Легкі сплати.
BAyside 5-4778

БУЧЕРНЯ
Brooklyn
Дуже добрий бизнес і дохід.
Справедливо оцінена.
Телеф. по год. 1-ій по пол.:
MA 2-7286

ГРОСЕРНЯ і МОЛОЧАРНЯ
Добре сусідство.
Добра нагода для подружжя.
Крамниця з 4 гар. кімнатами.
Малий рент.
Продається з уваги на недугу.
За інформаціями телеф.:
ES 2-0416 (Brooklyn)

КУПУЙТЕ В ПІДПРИЄМСТВАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В „СВОБОДІ"

Знана Ювелірна Крамниця
серед української публіки.

KARS
JEWELERS
216-218 East 14th Street
New York 3, New York
Tel.: GR 3-5875

Тризуби з 14 кар. золота.
Артистично виконані медалики, власної фабрикації, 14 кар зол., $2.95, $3.95 $5.95.
Висилаємо також поштою.

Найбільший вибір імпортованих короткохвилевих Hi-Fi радіоапаратів, моделі на 1957 р.
TELEFUNKEN, GRUNDIG, BLAUPUNKT, AMBASSADOR,
яких ми є представниками, — тих надзвичайних, сильних по конструкції і з найкращим звуком, апаратів.

ТЕЛЕВІЗОРИ
GENERAL ELECTRIC, RCA в кольорах.

"AIR CONDITIONERS" — фірми "Fedders",
ВЕНТИЛЯТОРИ-ВІТРЯКИ — до вікон і портативні.

Представництво фірми OMEGA — найновіші моделі у великім виборі.
Також ми є одинокими представниками ф-ми PAUL BUHRE. Оригінальні частини до направи з письмовою ґарантією.

Великий вибір фотографічних апаратів. Імпортовані портативні МАШИНКИ ДО ПИСАННЯ від $49.95.
Імпортовані пера Pelican $7.95 і більше.
Найбільший вибір ювелірних виробів 14 і 18 кар., золота, ручних виробів з бурштину і кораллів та найліпших ШВАЙЦАРСЬКИХ ГОДИННИКІВ, які ми імпортуємо.
НАЙНИЖЧІ ЦІНИ. — ДОСВІДЧЕНІ ФАХІВЦІ.
ЖАДАЙТЕ КАТАЛОҐІВ
Крамниця відкрита кожного дня від год. 9—9 вечора
Ґарантія на всі товари.

АРТРЕТИЗМ

Нормальна рука | Артретична рука

Досліди в SPEARS відкрили двері для виздужання тисячам тих хворих, що вже не мали ніякої надії на поміч у їх артретичних і ревматичних болях.
Якщо ВИ заінтересовані в цьому лікуванні, що допомогло вже так багато людям в їх болю і окаліченні, зверніться листовно до нас за відповідною безплатною літературою та відвідайте Вашого місцевого лікаря-хіропрактора.

Spears Chiropractic Hospital, Dept. B-102, Denver 20, Colo.

УВАГА! НЮАРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
У МІСТІ НЮАРКУ ВІДКРИТА НОВА
КРАМНИЦЯ ДЛЯ ВИСИЛКИ ПАКУНКІВ
ДО ВСІХ КРАЇН ЕВРОПИ.

- Висилаємо поживу, нову і ношену одежу, сукони, шкіряні і текстильні вироби, медикаменти і т. п. Вишліть своїм рідним і знайомим!
- Пакунки будуть доставлені до місця призначення протягом шости тижнів. Посилки вислані повітряною поштою будуть доручуватися протягом 7-10 днів.
- Висилаючий одержить особисту посвідку від відборця пакунка. Висилки пакунків і доручення ґарантується.
- Всі посилки повністю оплачується тут включно з митом. Той, що одержить пакунок не буде нічого доплачувати.

КАНЦЕЛЯРІЯ ВІДКРИТА КОЖНОГО ДНЯ ВІД 9-ої ГОД. РАНКУ ДО 6-ої ГОД. ВЕЧОРОМ
В СУБОТУ ВІД 9-ої РАНО до 4-ої ГОДИНИ ПОПОЛУДНІ.
PACKAGE EXPRESS CO.
314 MARKET STREET NEWARK, N. J.
Тел.: (Newark) MItchell 2-2452
Зверніть увагу на нову адресу!
(Біля Пенсилвенія станції в місті Нюарку).

EVergreen 3-4450
MAPLE COAL & COKE Co.
ANTHRACITE — FUEL OIL — BITUMINOUS
OIL BURNERS — SALES and SERVICE
72-74 Box Street
Brooklyn 22, N. Y.
Deliveries to
MANHATTAN ● BRONX ● QUEENS
Власник Т. КУДЛАК

DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARK'S PLACE, NEW YORK CITY
(Іст 8-ма вул., між 2-3 Евеню)
Щойно одержано новий транспорт ІМПОРТОВАНИХ КАПЕЛЮХІВ на літо, солом'яних та Панама-Ванґорас, непромакальні від $1.75 і більше. Маємо власного виробу найкращої якости в різних кольорах і найновіших фасонах та відомої марки капелюхи KNOX. Кожний капелюх ґарантований. Куплений у нас капелюх чистимо фабричною методою. Прицьому, що у нашому відділі МУЖЕСЬКОЇ ҐАЛЯНТЕРІЇ першої якости різнородні сорочки, знаної марки "JAYSON" й інші з короткими рукавами від $1.10 вгору. Всі сорочки ґарантовані в пранні. У великому виборі також: доцевики, парасолі, імпортовані светери, кравати, шкарпетки, паски, шалики й капелюхи їнші речі.
Просимо зайти і переконатись про високу якість нашого товару та низьку фабричну ціну. — Говоримо по-українськи.
● Отворено щоденно до 8-ої веч., в суботи до 10:00 ●
DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARK'S PLACE (East 8th St. Bet. 2-3 Ave.) NEW YORK, N. Y.

MISCELLANEOUS

УКРАЇНСЬКА КРАМНИЦЯ МУЖЕСЬКОЇ І ЖІНОЧОЇ ҐАЛЯНТЕРІЇ **„ДІЯДЕМ"**
ПРОДАЄ — товар найкращих американських фірм по найдешевших цінах.
● ВЕЛИКИЙ ВИБІР ШТАНІВ. ●
Маншети і поправки виконується на місці — БЕЗПЛАТНО.
В цьому самому приміщенні КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ ВОЛОДИМИРА ЗАКЛИНСЬКОГО
виконує на замовлення ЖІНОЧІ і МУЖЕСЬКІ одяги (костюми і плащі).
БУДИНОК: УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ
140 — 2nd Ave, N. Y. C. SP 7-5926

УКРАЇНСЬКА ФУТРЯНА ФІРМА
виготовляє на замовлення нові футра та переробляє уживані футра по найновіших фасонах.

ЖАКЕТИ
НАКИДКИ
СТОЛІ

ПРИСТУПНІ ЦІНИ.
ДОГІДНІ СПЛАТИ.

БУНИЦІ
КАМІННІ
І ЛИСОВІ
НОРКИ
СОБОЛІ

J. WUJKIW, Inc.
MFG. FURRIERS
111 E. 7th ST., NEW YORK 9, N. Y. — Tel. Spring 7-8710

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ШКІРА — вже опакована! — Купіть і шліть Вашим Рідним в Европі.
Купуйте прямо по гуртовій ціні. Одержите найкращу шкіру на верхи і золі, яка є в нашій країні, по гуртовій ціні. — Замовляйте спеціяльні ПАКУНКИ з ШКІРОЮ (великий розмір) в яких є матеріяли на верхи, золі, футрівка і шкіра до викінчування. — Чорний колір.
ШКІРА НА ВИСОКІ ЧОБОТИ — Ціна шкіри, яку висилаємо до Вас: 1 пара $13.00; 2 пари $25.00; 3 пари $35.00; 4 пари $45.00 — Ціна шкіри з висилкою до Европи вкл. пошт. оплату, мито і пересилку: 1 пара $32.00; 2 пари $50.00; 3 пари $67.00; 4 пари $82.00.
Ми можемо висилати спеціяльні пакунки з шкірою прямо до Европи, через аґента з дозволом в нашому місті. Ціни включають всі митні оплати, всі кошти пересилки і контролі та забезпечення ґарантії доставки.
Замовляйте сьогодні або зайдіть оглянути.
● Відкрито цілий день в суботу ●
CONNECTICUT LEATHER CO.
75 Windsor St., Hartford, Conn. — Телефон: Jackson 2-2251

Купуйте в підприємствах, що оголошуються в „Свободі"!

Фірма — „VIKING", — єдина
УКРАЇНСЬКА ФАБРИКА СОДОВИХ ВОД,
оголошує продаж своїх напоїв з наступаючим літнім сезоном.
НАШІ ВИРОБИ Є З ПРАВДИВИХ ОВОЧЕВИХ СОКІВ. Доставляємо по домах, пікніках, гросернях, народних домах тощо.
Всім громадянам ОСОБЛИВО РЕКОМЕНДУЄМО багату на вітаміну "С" журавлину (КЛЮКВОВУ) СОДУ та CITPO. — Замовляти по адресі:
VIKING SODA WORKS
87 GASTON AVE., GARFIELD, N. J.
Tel.: GRegory 3-3846
Власник: Іван ЛЮТИЙ-ЛЮТЕНКО з синами

ПАЧКИ
ДО ВСІХ ЧАСТИН ЕВРОПИ
PARCEL DEPARTMENT
GLOBE TRAVEL SERVICE
Для вигоди наших клієнтів маємо такі Відділи:

PHILADELPHIA 6, Pa. 716 Walnut St. Tel.: LOmbard 3-3455 Щоденно 9-5; в середи 9-8.	NEW YORK 23, N. Y. 1991 Broadway Tel.: LYceum 5-0900 Щоденно, вкл. суботи 9-5 (закрито в неділі).
CHICAGO 32, Ill. 4102 Archer Ave. Tel.: FRemont 6-6399 Щоденно 9-7; в суботи 9-5.	DETROIT 10, Mich. 6446 Michigan Ave. Tel.: TAsshmore 5-7560 Від понед. до четверга 9-6; п'ятниця і субота 9-9.
CLEVELAND 3, Ohio 1165 East 71st St. Tel.: UTah 1-0807 Щоденно 10-7; в суботи 10-5.	So. BOSTON, Mass. Room 10, Ellis Bldg. 409 E. Broadway Tel.: ANdrew 8-8764 Щоденно 9-5; четвер 9-7; суботи 8-2.

Ви можете висилати харчові продукти, одежу, матеріяли на убрання, обув'я, ліки й інше. Кожний пакунок є забезпечений, а доставка ґарантована, без додаткових доплат. Кожний висилаючий пакунок одержить посвідку з підписом відборця.
Пакунки висилається зараз, без опізнень і доставляється так скоро, як тільки можливо.
Мито оплачується тут і відборець не доплачує вже нічого.
The Parcels Department of the GLOBE TRAVEL SERVICE має на складі, для вигоди наших клієнтів, різні матеріяли, харчові продукти й інші необхідні речі.
Ви можете висилати поштою пакунок до бюр — The Parcels Dept. of the GLOBE TRAVEL SERVICE і одержите негайно рахунок, а Ваша пачка буде приладжена і без проволоки вислана на подану адресу.
Висилайте пакунки через аґенцію, що має за собою 25 років доброї обслуги.
Пишіть за інформаціями і каталогами.

ВАКАЦІЇ

ПАНСІОН Glen Spey Manor
в горах КЕТСКІЛ, серед соснових лісів.
Гарні одно до п'ять-особові кімнати, відреставровані і з комплетним урядженням.
Повний комфорт. — Кухня в заряді фахової господині. Близько до великого озера Гайланд лейк і Оселі УРСоюзу
● ПОМІРКОВАНІ ЦІНИ. ●
Інформації:
М. БОНЧУК в Ню Джерзі Телеф.: DRexel 6-1333
в Ню Йорку „ЕКО" Телеф.: AL 4-0888
а також від 30-го червня — Port Jervis, N. Y. 3-7979

БУДИНОК ВІДПОЧИНКУ „КАВКАЗ"
American Hotel
В РАЙОНІ АТЛЯНТІК СИТІ, КОЛО ЗАЛИВУ.
— 5 хвилин ходу від прекрасної пляжі —
3 днем 10-го ЧЕРВНЯ 1957 р.
БУДИНОК ВІДПОЧИНКУ
ВЖЕ ВІДКРИТИЙ
Великі ясні кімнати. — Абсолютна чистота. — Нові меблі. При ваннах є туші. — Для любителів океанської пляжі, ЩОДЕННА доставка на океан. — Прекрасна заля. — Телевізія. — Танці — Веселі забави. На дворі парасолі шез-лонги. — (Сіткова кімната від комарів).
ПОВНИЙ ПАНСІОН (різнонаціональні страви) під керівництвом досвідченого кухаря. — Різнородна страва, огородина з власного городу.
ЦІНА від $25.00 тижнево від особи з повним харчуванням.
Сімейні пари (особи) — ДЕШЕВШЕ!
ДОЇЗД: з Ню Йорку — автобусом „Линколн" з „Бас Термінал", пересідка до Мейс-Ландінґ в Атлянтік Сіті. Ціна квитка: $5.45 в обидві сторони.
З Филаделфії — з 13-ої вул., між Арч і Маркет вул. до Мейс-Ландінґ. Ціна квитка $1.07.
За інформаціями звертатися:
AMERICAN HOTEL
106 East Main Street Mays Landing, New Jersey
Tel.: Mays Landing 5-5291

ВАКАЦІЇ
ПОВІДОМЛЯЮ, ЩО
з днем 1-го ЛИПНЯ 1957 р.
ВІДКРИВАЄТЬСЯ
НОВЕ
ВІДПОЧИНКОВЕ МІСЦЕ
в GLEN SPEY, N. Y.
OKSANA RESORT
● ½ милі за Робітничим Союзом. ●
Кімнати з харчами
під зарядом — п-ні ВЕРТИПОРОХ.
Tel.: Port Jervis 33119
або в тижні, крім суботи і неділі:
Tel. Newark: ESsex 5-6995

ВІДПОЧИНКОВИЙ ДІМ В ГОРАХ
Catskill Місцевість: HUNTER, N. Y.
Початок сезону: 29-го червня 1957 р.
● КУПІЛЬ В РІЧЦІ ●
● До вибору кімнати з прохарчуванням ●
● Для дітей до 12-ох років — знижена оплата ●
Ближчі інформації:
ОКСАНА КЛЮФАС
230 East 14th Street, N. Y. C.
Tel.: ALgonquin 4-3740 — від год. 6:00 P. M.
в часі сезону: Hunter, N. Y. Tel.: 4765

Найкраще переведете вакаційно-відпочинковий час у
CATSKILL PARK FARM
SUMMER RESORT
Lexington (Greene County) New York
ROUTES: 17 & 23A, or 17, 28 & 42 to Lexington, N. Y.
Telephone: Lexington 2-678
Автобусова стація: Hunter, N. Y.
Гаряча і холодна біжуча вода в кожній кімнаті, добрий харч, два власні купелища, риболовля і т. п.
Прохаємо дзвонити безпосередньо до Лексінґтону, а в Ню Йорку по інформації: EVergreen 4-6678
Упр.: Люба і Ярослав КУРДИДИКИ

ЧУДОВІ БОНҐАЛА і КІМНАТИ ДО ВИНАЙМУ НА ЛІТО
Кухні, холодильники, машина до прання.
Всі вигоди.
Площа до забави, купіль і даром лодкування.
Приватне озеро.
Бонґало на дві родини з окремими кімнатами.
Ціна $250 на сезон.
Телеф.: Liberty 167 MI
або писати:
John MAGREL
Neversink, N. Y.
ЗАПРОШУЄМО ОГЛЯНУТИ!

ЛІТНІ ВАКАЦІЇ
Кімнати з кухнею і апартаменти.
$100 і більше за сезон.
Чудовий город.
ДАРОМ нічліг.
Їхати Route 17, звернути направо в Monticello.
Пишіть: Harry Shursky
Hurleyville, N. Y.
або телеф.: HUR 103M, або 284

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ:
КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ
ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВИНҐС

Хто бажає виїхати
НА ВІДПОЧИНОК
в гарній місцевості.
Є озеро до купання.
Даємо свої харчі.
Ціна — уміркована.
Голоситись до
Mr. & Mrs. A. Migotsky
R. D. # 1, Box 146
Oakdale, Conn.
Phone Norwich TUrner 7-6119

Читайте щоденник „Свободу"

ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНИК
Обслуга чесна і найкраща
ЦІНИ ПРИСТУПНІ
John Bunko
Licensed Undertaker & Embalmer
REASONABLE PRICES
437 EAST 5th STREET
New York City
Telephone: GRamercy 7-7661

ІВАН КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
COMPLETELY
AIR CONDITIONED
ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В СТЕЙТІ
NEW JERSEY
Ціни приступні для всіх. Обслуга чесна і найкраща. У випадку смутку в родині кличте нас в день так і в ночі:
JOHN KOWALCHYK
129 GRAND STREET,
cor. Warren Street,
JERSEY CITY 2, N. J.
Tel. HEnderson 4-5131

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
Контрольована температура, Модерна каплиця до ужитку даром.
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel. ORchard 4-2568